

Les quatre estacions de **Vivaldi** –Vespres d'Arnadí, Espasa & Sylvan James

Nadal al Palau

Divendres, 3 de gener de 2025 - 21 h

Diumenge, 12 de gener de 2025 - 12 h

Sala de Concerts

Organitzat i coproduït per:

Orquestra
simfònica
del Vallès

Patrocinadors i col·laboradors principals de l'OSV:

Fundació
FLUIDRA
Llegat Joan Planes

Patrocinadors de l'OSV:

Mitjà oficial de l'OSV:

LA VANGUARDIA

Compromís amb el medi ambient:

Amb la col·laboració de:

Membre de:

Programa

Vespres d'Arnadí, orquestra barroca
Farran Sylvan James i Dani Espasa,
directors

Antonio Vivaldi (1678-1741)

Concert per a corda i continu, en Sol menor, RV 156

Allegro

Adagio

Allegro

Concert per a violí i orgue, en Re menor, RV 541

Allegro

Grave

Allegro

“Les quatre estacions”

(Il Cimento dell'Armonia e dell'Invenzione, op. 8)

Concert núm. 1, en Mi major, op. 8, RV 269, “la Primavera”

Allegro

Largo

Allegro

Concert núm. 2, en Sol menor, op. 8, RV 315, “l'Estiu”

Allegro ma non molto

Allegro - Adagio

Presto

Adagio - Presto

Concert núm. 3, en Fa major, op. 8, RV 293, “la Tardor”

Allegro

Allegro assai

Adagio molto

Allegro

Concert núm. 4, en Fa menor, op. 8, RV 297, “l’Hivern”

Allegro non molto

Largo

Allegro

Aquest concert té una durada de 70 minuts, sense pausa.

La durada del concert és aproximada.

#antiga #enfamília

Bones Festes!

Pessebre de tot l'any

Voliem 'nar a Betlem, però el camí
no és net ni franc. Ara el pessebre ens mostra
els pastorets de fang, tocats de molsa,
i el rierol de plata enriolat.

Tot aplegant les noves més amargues
arriben, junts, els Reis de l'Orient.
Deixen la mirra, l'or i un xic d'encens
a prop del nen que riu, bressat per l'àngel.

Voldríem l'alegria del poblet,
l'estel que guia els pelegrins de l'alba
i el càntic de l'heroi que ajup la calma.
Pro som humans. I ens fatiga l'oreig.

El suro imita els cims, l'humil estable.
I els llums fan pampallugues de colors.
Un flaix: blau, groc. Brilla l'infant, xamós.
I al cor hi neix, divina, l'esperança.

Lluís Calvo

Comentari

Les quatre estacions de Vivaldi: quan les imatges esdevenen sons

Tot i haver-se considerat el període del Barroc musical com el moment de la plena emancipació instrumental, el cert és que aquesta no va generar —a grans trets— la consolidació de compositors dedicats únicament o principalment a aquest repertori, si exceptuem algunes figures de la franja protestant del nord d'Europa. Aquest fenomen s'esdevindrà a partir de la revolució de la música de cambra durant les dècades centrals del segle XVIII, que, entre altres conseqüències, va tenir l'abandonament del baix continu i l'emancipació dels instruments greus, que van esdevenir instruments cantants.

Aquest fet va ampliar l'espectre tímbric, les seves combinacions i la consolidació de l'orquestra com a conjunt instrumental diferenciant-se del Barroc on les veus, independents, simultaniejaven monòlegs en una estructura interna que alternava els passatges del solista amb els *ritornelli* orquestrals, tal com provenen els *concerti grossi*. Aquests concerts i els que tenien un instrument solista ja estaven perfectament definits durant el Barroc i va correspondre a Vivaldi participar en la cimentació d'aquesta fórmula seguint l'esquema de l'obertura napolitana heretada d'Alessandro Scarlatti. És a dir, obres construïdes en tres moviments contrastants: un primer temps ràpid alternant entre el *tutti* i el solo, enmig d'una sèrie d'episodis lliures; seguit d'un moviment lent amb una melodia cantable portada pel solista amb lleus ornaments sobre un disseny harmònic més aviat senzill de l'acompanyament, i, finalment, un altre temps ràpid o molt ràpid que exigia el màxim lluïment al solista a partir de diversos episodis temàtics, ocasionalment en forma de rondó.

Gràcies a una imaginació desbordant i l'exploració d'efectes nous, Vivaldi va escriure els seus *Concerts* seguint aquest patró, tot i aconseguir una sonoritat nova i peculiar a l'època. Quelcom criticat per Stravinsky en afirmar sarcàsticament que el compositor venecià havia compost centenars de vegades la mateixa peça. La majoria, a més, dedicades a les noies de l'Ospedale della Pietà de Venècia, on era sacerdot i mestre de música. En el cas de *Les quatre estacions*, la inspiració rau en uns sonets explicatius que van acompanyar l'edició de la col·lecció de dotze *Concerts*, publicada el 1725 com a opus 8, batejada amb el nom d'*Il Cimento dell'Armonia e dell'Invenzione* i dedicada al comte Wenzel von Morzin. Aquest sobrenom responia a la voluntat de sistematitzar l'art de tocar el violí, tal com es feia amb la música vocal: un fet que depèn, sobretot, de la tècnica de l'arc, ja que en condiciona l'expressivitat i l'articulació de l'execució per marcar tots els matisos.

En aquest sentit, la proposta de Vespres d'Arnadí presenta instruments barrocs adaptats als criteris d'època seguint un enfocament en què la solista no pretén destacar del grup, sinó que n'és la veu principal. Amb el seu violí Johannes Cuypers del 1790, Sylvan Farran James aposta per establir una relació més dialogal com a veu conductora, en la línia d'una música de cambra amb obligat de violí. A més, l'ús de cordes de tripa i la tècnica de l'arc en una posició més vertical en l'atac i el fregament –a diferència del predominantment horitzontal del repertori clàssic i romàntic– afavoreix una sonoritat més rugosa, carnososa, flexible i mòrbida; menys potent o brillant, però amb una riquesa d'harmònics, matisos i contrastos de colors propers al característic clarobscur pictòric de l'època. També l'afinació a 415 Hz emprat els darrers temps en aquestes obres suposa un factor significatiu, tot i haver-hi estudiosos que apunten una oscil·lació variable entre els 392 Hz i els 460 Hz a l'època de Vivaldi.

Les quatre estacions són una obra mestra que permet copsar la mimesi dels fenòmens de la naturalesa i de les activitats humanes que s'hi desenvolupen. Entre els primers cal esmentar el soroll de les fonts, un pastor dormint i un gos que borda, els càntics d'ocells com el cucut i les tórtoraes, les tempestes, les ràfegues de vent, el fred i l'espètec de les dents que provoca l'hivèrn. Entre les segones, es poden destacar els balls rústics, el so de la siringa, camperols ebris, fanfares de caçadors, la dolça cançó d'enamorats, el caminar damunt el gel o la placidesa a la vora del foc mentre plou a l'exterior. Precedits pel *Concert per a corda i continu en Sol major*, RV 156 i el *Concert per a violí i orgue en Re menor*, RV 541 del mateix Vivaldi, *Vespres d'Arnadí* recrearà els recursos virtuosístics, pintorescos i descriptius basats en la retòrica musical del Barroc que han convertit aquests quatre *Concerts* en un cant a la vida, universal i atemporal.

Albert Ferrer Flamarich, musicògraf i historiador de l'art

Palau de la Música Catalana

Nadal al Palau

9 de desembre

Completes de Nadal de Cererols

Cor Cererols

12 de desembre

Cantates de J. S. Bach

Bach Collegium Barcelona

14 de desembre

La Nit de Nadal de Joan Lamote de Grignon

Cors de l'Orfeó Català & Orquestra
Simfònica del Vallès

15 i 25 de desembre | 3 i 5 de gener

El trencanous de Txaikovski

Orquestra Simfònica del Vallès, amb espectacle
d'art amb sorra a càrrec de Borja González

21 de desembre

Festival de valsos i danses

Valsos i polques de la família Strauss
amb l'Orquestra Simfònica del Vallès

22 de desembre | 3 i 12 de gener

Les quatre estacions de Vivaldi

Vespres d'Arnadí

22 de desembre

El Messies de Händel

Vespres d'Arnadí

26 de desembre

Concert de Sant Esteve

Cors de l'Orfeó Català & Cor de Cambra
del Palau

29 i 31 de desembre | 1, 2 i 4 de gener

Concert d'Any Nou

Orquestra Simfònica del Vallès

4 i 11 de gener

Clàssics dels musicals

Melodies inoblidables i grans èxits amb
l'Orquestra Simfònica del Vallès

Biografies

Vespres d'Arnadí

Orquestra barroca creada l'any 2005 per Dani Espasa i Pere Saragossa per oferir versions plenes d'emoció, frescor i espontaneïtat utilitzant instruments i criteris històrics, el nom recorda els concerts que al segle XVIII s'oferien habitualment als vespres com a postres dels sopars distingits dels nobles i els burgesos. Carabassa, sucre i ametlles són els ingredients de l'arnadí, una de les postres més antigues del País Valencià. El conjunt ha actuat en importants sales i festivals d'Europa, com els de Peralada, Barcelona, Halle, Praga, Madeira, Sevilla, Santander, Santiago de Compostel·la, Lugo i Madrid, entre d'altres. Ha enregistrat tres discs amb el segell Musièpoca: *Pièces de Symphonie* de Charles Desmazes, *Missa en Re major* de Josep Mir i Llussà i *Anna Maria Strada* de Händel. A la darrereria del 2018 va presentar el quart disc, amb el segell Aparté, titulat *L'Alessandro amante*, protagonitzat pel contratenor Xavier Sabata. El 2024 ha sortit el seu últim disc, *Invisibili*, novament amb el magnífic contratenor Xavier Sabata, un recorregut interessant pel gènere de l'òpera seriosa, que les primeres dècades del segle XVIII estava vivint un procés d'intensificació virtuosística que portaria els cantants (sobretot sopranos i castrati) a convertir-se en les superestrelles de l'època. Rep ajudes del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i de l'Institut Ramon Llull.

Vespres d'Arnadí està formada per:

Farran Sylvan James, violí solista

Vadym Makarenko, Maria Roca, Andrés Murillo, violins I

Nicholas Robinson, Ricart Renart, Oriol Algueró, Cecilia Clares,
violins II

Natan Paruzel, Núria Pujolràs, Elizabeth Gex, violes

Oriol Aymat, Jorge Alberto Guerrero, violoncel·ls

Mario Lissard, contrabaix

Pablo Fitzgerald, arxillaüt

Dani Espasa, clave i orgue

Dani Espasa i Farran Sylvan James, direcció

Farran Sylvan James, directora

© May Zircus

Va començar a estudiar violí als tres anys a la seva ciutat natal, Vancouver (Canadà), on es va formar amb Gwen Thompson (alumna de Jascha Heifetz), i va completar els estudis a la State University de Nova York (Màster de Rendiment) i fent classes de violí a la Juilliard School of Music amb Joel Smirnoff (primer violí del Juilliard String Quartet) i Joyce Robbins (deixebla del famós pedagog Ivan Galamian). Als divuit anys inicià carrera professional en diversos grups internacionals, com el Metamorphosen Chamber Ensemble (Harvard), Les Violons du Roy (Quebec) i la Montreal Chamber Orchestra.

S'instal·là a Europa, i fa vint-i-cinc anys començà a treballar amb grups i orquestres de música antiga, com a concertino de Vespres d'Arnadí, Al Ayre Español i Bach Consort de Viena, com a directora convidada de l'Orquestra Barroca Catalana i l'Orquesta Barroca de Sevilla, i com a membre de La Tempestad i el Quartet Albada.

Farran Sylvan James toca habitualment als teatres i auditoris europeus més prestigiosos, com el Musikverein de Viena, Théâtre des Champs Élysées de París, Concertgebouw d'Amsterdam o Philharmonie de Berlín (on va actuar en el debut de l'orquestra Al Ayre Español el 2012), i també al Palau de la Música Catalana. És convidada a tocar música de cambra amb Marc Destrube (concertino de l'Orchestra of the Eighteenth Century) en festivals com ara el Vancouver Early Music Festival. També ha estat convidada per destacades agrupacions i directors: Jordi Savall, Ottavio Dantone, Monica Huggett, Pablo Valetti (Café Zimmerman), Skip Sempé (Capriccio Stravagante), Alfredo Bernardini, Gabriel Garrido i Enrico Onofri.

A més a més, destaca com a directora, i ha estat convidada a dirigir l'Orquestra de Cambra de Granollers, Orquestra de Cambra de Menorca, Orquestra Barroca del Festival Parry Sound, Orquestra Barroca de Sevilla, Acadèmia 1750 i Orquestra Barroca Catalana.

Entre els seus enregistraments destaquen els que ha fet com a concertino i violí principal de diversos grups i orquestres per als segells Harmonia Mundi, Ambrosie, Naïve, Challenge, Sony i Arsis. Cal destacar la darrera gravació realitzada amb Al Ayre Español com a concertino, *Handel's memories*, i una selecció dels *Grand Concertos*, op. 6 de Georg Friedrich Händel per al segell holandès Challenge Records, que ha obtingut un gran èxit de públic i crítica a Espanya, Alemanya i Holanda.

El 2022 va oferir concerts com a solista i concertino de Vespres d'Arnadí al Palau de la Música Catalana (*Concerts de Brandenburg* de Bach), Auditorio Nacional de Madrid, Festival de Peralada i Wigmore Hall.

També forma part d'un duet amb Laura Young (professora de guitarra clàssica al Mozarteum de Salzburg i a l'ESMUC), amb qui interpreta música del Renaixement fins a música contemporània.

Farran James toca amb un violí Johannes Cuypers construït el 1790.

Dani Espasa, director

© Michal Novak

Nascut a la Canonja (Tarragona), és un músic eclèctic amb multitud d'interessos i una activitat artística ben diversa: pianista, clavecinista, acordionista, director, compositor, arranjador, productor, professor... La seva carrera transcorre per camins sorprenents, i és igual de probable trobar-lo en espectacles teatrals (ha col·laborat amb Lluís Pasqual, Calixto Bieito, Josep Maria Flotats, Joan Ollé, Sergi Belbel i Jordi Prat i Coll) com al capdavant de l'orquestra barroca Vespres d'Arnadí, o col·laborant amb Maria del Mar Bonet, Lúdia Pujol, o bé a l'Escola Superior de Música de Catalunya (ESMUC) impartint classes d'improvisació o música de cambra.

Havent estudiat clavicèmbal i baix continu a l'ESMUC amb Béatrice Martin, va iniciar una intensa activitat en grups de música barroca, renaixentista i medieval, com ara Hespèrion XXI, Le Concert des Nations, L'Arpeggiata, Mala Punica, La Hispanoflamenca, The Rare Fruits Council, Les Sacqueboutiers de Tolosa de Llenguadoc, La Caravaggia o MUSIcaALcheMica. Tanmateix, no va trigar a ampliar el seu radi d'acció i aviat va dirigir l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya (OBC), amb la qual també col·labora com a pianista i clavecinista, l'*ensemble* barroc de l'orquestra del Gran Teatre del Liceu, l'Orquestra Nacional d'Andorra (ONCA) i l'*ensemble* de música contemporània BCN216. Com a instrumentista, ha estrenat i enregistrat peces per a piano de Joan Albert Amargós i Enric Granados, i té més d'una quarantena d'enregistraments per als segells Aparté, Alia Vox, Erato, Passacaille, Pan Classics, Naxos, Harmonia Mundi i BIS Records.

Espasa ha compartit escenari amb artistes que representen estils molt diversos: Joan Albert Amargós, Eliseo Parra, Sílvia Pérez Cruz, Sting, Paul Simon, John Cale, Ute Lemper, Rolando Villazón, Philippe Jaroussky, Mayte Martín, Judit Neddermann, Dulce Pontes, Nina, Alfonso Vilallonga, Kepa Junquera, Maria Farantouri, Santiago Auserón, Maika Makovski, Nigel Kennedy, Maya Plisetskaya, Blaumut... A més, el 2020 va rebre el Premi Butaca a la millor composició musical de teatre per la música de *La Rambla de les Floristes* (Teatre Nacional de Catalunya).

Actualment compagina l'activitat artística i la docència com a professor a l'ESMUC i membre del Programa d'Interpretació Històrica a l'Escuela Superior de Música Reina Sofía de Madrid, on ensenya clavicèmbal i baix continu. A més, és director artístic del cicle de concerts al Reial Monestir de Santa Maria de Pedralbes.

Així, doncs, Dani Espasa, aquell músic que s'encaminava per ser arquitecte, és un referent indiscutible de la música antiga a Catalunya i al món.

Fes-te benefactor del Palau

Per la música i el patrimoni,
per la llum i l'harmonia.
Pel poder transformador
d'un projecte únic.
Per un Palau per sempre.

Suma't al projecte!

Textos

Antonio Vivaldi (1678-1741)

Les quatre estacions (Il Cimento dell'Armonia e dell'Invenzione, op. 8)

PRIMAVERA

La primavera arriba i la festegen,
saludant-la, els ocells d'alegre cant.
I les fonts, que els zèfirs ara airegen,
amb dolç murmuri brollen entretant.
Cobreixen l'aire amb negre mant,
llamps i trons que brogeixen.
Els ocells reprenen el seu cant
i torna la calma amb gran encant.
Sobre el prat florit, damunt l'herba tendra,
murmura el fullatge i murmura l'herbam,
s'adorm el cabrer, i el ca al seu costat.
Al so de la samfoina dansant,
nimfes i pastors festegen.
És primavera sota el firmament brillant.

ESTIU

Sota l'estació feixuga pel sol encesa
llangueix l'home, llangueix el ramat i s'encén el pi.
Canten alhora amb veu ben entesa,
la tórtora alegre i el bell colibrí.
Zèfir bufa amb dolcesa
però Bòreas agita el seu veí.
Plora el pastor ple de temença
pel furor de l'oratge i pel seu destí.
Als seus membres fatigats, el repòs els és negat.
Temen el llamp i el tro vigorós,
temen els abellots i el tàbat furiós.
Ah, els seus temors eren ben certs
el cel trona i fulmina,
sega espigues i camps verds.

TARDOR

Celebra el pagès, cantant i ballant,
la feliç verema, alegre i content,
i el licor de Bacus hi aporta l'encant
i conclou la joia amb un son plaent.
Cadascú abandona les danses i els cants
l'aire és ben lleuger,
i l'estació invita al son benestant.
Els caçadors surten a l'alba de caça
duen corns i gossos i duen fusells,
la bèstia s'escapa, segueixen la traça.
Esgotada però també aterrada
pel brogit dels gossos i la remor d'armes,
intenta fugir, però mor atrapada.

HIVERN

Tremolar dins la neu resplendent
amb l'alenada rude de la ventada,
córrer, picar de peus en tot moment
i fer petar les dents en la gelada.
Passar arran del foc, dies contents
mentre la pluja, a fora, mulla l'esplanada.
Caminar sobre el glaç amb pas molt lent,
intentant evitar la reliscada;
caminar dret, rellicar i caure
aixecar-se i començar a córrer
abans que s'esberli la glaçada;
sentir passar per la porta ferrada
Bòreas, Siroc i tots els vents en guerra.
Sí, així és l'hivern, però l'alegria aporta.

Versió: Zeneida Sardà

Aquest Nadal, regala Palau

Dueñas, Philharmonia
Orchestra & Alsop
—*Romeu i Julieta* de Prokófiev

Dream requiem
de Rufus Wainwright

Royal Concertgebouw & Mäkelä
—*Vida d'heroi* de Strauss

Balthasar Neumann
& Hengelbrock
—*Missa Solemnis* de Beethoven

Constellation Choir
and Orchestra & Gardiner
—*Cantates* de J. S. Bach

Fazil Say
—*Variacions Goldberg*
de J. S. Bach

Diana Damrau, Jonas Kaufmann
& Helmut Deutsch

musicAeterna & Currentzis
—*Novena Simfonia* de Bruckner

RIAS & Akademie
für Alte Musik
—*Passió segons sant Mateu*
de J. S. Bach

Ensemble I Gemelli
& González Toro
—*Vespro della Beata Vergine*
de Monteverdi

Yulianna Avdeeva
—*Preludis i fugues* de Xostakóvitx

Freiburger Barockorchester
& Jacobs
—*Tamerlano* de Händel

Orchestra dell'Accademia
Nazionale di Santa Cecilia
& Harding
—*Simfonia Tità* de Mahler

I a més, regala moments
inoblidables amb el Xec Regal.
Més de 100 concerts per escollir!

Més informació a palaumusica.cat/regala

També et pot interessar...

Nadal al Palau

Dissabte, 04.01.25 - 18 h

Dissabte, 11.01.25 - 18.30 h

Sala de Concerts

—Clàssics dels musicals

Orquestra Simfònica del Vallès

Marc Timón, director

Clàssics dels musicals (selecció): *Jesucrist Superstar*, *Evita*, *Cats*, *El fantasma de l'òpera*, *Els miserables*, *Cabaret*, *West Side Story*, *El rei lleó*, *La, La Land*

Preus: de 35 a 55 euros

Simfònics al Palau

Dissabte, 18.01.25 - 18.30 h

Sala de Concerts

—*Concierto de Aranjuez* & Cañizares

Cañizares, guitarra

Angel Muñoz, palmes

Charo Espino, palmes

Cor de Noies de l'Orfeó Català (Montserrat Meneses, directora)

Orquestra Simfònica del Vallès

Xavier Puig, director

M. Timón: *Les trompetes de la mort* (amb el Cor de Noies de l'Orfeó Català)

J. Rodrigo: *Concierto de Aranjuez*

C. Suriñach: *Feria Mágica* (Obertura)

Cañizares: *Concierto Al-Andalus*

Preus: de 20 a 68 euros

PALAU
DE LA
MÚSICA
ORFEÓ
CATALÀ

